

SARJAINFO

JULKAISIJA:
Suomen sarjakuvaseura r.y.
POSTIOSOITE:
PL 927
00101 Helsinki
PUHELIN: 90-343 3211
POSTISIRKOTILI: 351 64-9

Sarjainfo ilmestyy neljä kertaa vuodessa
ISSN 0356-4967

SIVUNTULOSTUS: Tulostaja, Helsinki
PAINO: Cityoffset Oy, Tampere 1993

PÄÄTOIMITTAJA:
Jukka Heiskanen
Gummenruusunkatu 13 B 16
40100 Jyväskylä
Puhelin: 941-215 226

TOIMITUSSIHTEERI:
(Arvostelut, korotukset ja uutisruutu)
Harri Röpöttö
Lutherinkatu 6 A B
00100 Helsinki
Puhelin: 90-492 266

GRAAFIKOT:
Pentti Nuortimo ja
Pentti Oksanen
Kulmskatu 6 B 4
00170 Helsinki
Puhelin/Fax: 90-135 9223

Kaikki Sarjainfossa julkaistavaksi tarkoitettu materiaali on lähetettävä päätoimittajan osoitteeseen.

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET
YMS. on lähetettävä sarjakuvaseuran postilokeroon tai ilmoitettava seuran puhelin-vastaajaan.

SUOMEN SARJAKUVASEURAN JÄSENEKSI on helppo liittyä maksamalla jäsenmaksu seuran postilokeroon. Muista merkitä nimesi, ikäsi ja osoitteesi tilillepanokorttiin.

Edelliseksi koskee VAIN uusia jäseniä. Vanhat jäsenet maksavat jäsenmaksunsa alkuvuoden Sarjainfo:n välissä olevalla Postipankin tilillepanokortilla.

JÄSENMAKSUT 1993:
yli 18-vuotiaat 80,-
alle 18-vuotiaat 70,-
Jäsenmaksu sisältää Sarjainfo:n tilausmaksun ja Kieku-tiedotteet.

SUOMEN SARJAKUVASEURAN KÄSIKIRJASTO JA TOIMISTO on avoinna kaikille sarjakuvista kiinnostuneille. Toimitusloka.
Maanantaina klo 17.00 - 20.00
Tiistaina klo 15.30 - 18.30
Keskiviikkona klo 17.00 - 20.00
Torstaina klo 17.00 - 20.00
OSOITE: Kauppakartanonkatu 16, Itäkeskus, Helsinki, puh. 90-343 3211

Sarjainfo:n kirjoittajat vastaavat itse esittämistään mielipiteistä, jotka eivät välttämättä odusta Suomen sarjakuvaseuran tai toimintonsa kannalta.

ILMOITUSHINNAT:
Kokosivu 1 500,- Takakansi 2000,-
Puolisivu 800,- Takak. 4-väri 3000,-
Neljännesivu 500,-
Harrastelijat eivät maksa mitään.
Ostetaan-, vaihdetaan- ja myydään
ilmoitukset julkaistaan Kiekuissa

Amerikan malliin

Kustannusjätit pullistelevat pientä hengiltä

Kuva Sari Luhtanen

Yhdysvaltain suurin sarjakuvakustantamo Marvel pitää sitkeästi hallussaan vajaata puolta koko markkinoista (viime vuonna 45,76%), nimikkeiden määrässä laskettuna sen osuus on jonkin verran suurempikin. Marvel korvaa laadun määrällä suoltaessaan ulos satakunta eri supersankari-lehteä kuukausittain.

Kakkosena pitkään sinnitelleen DC:n kustannuspoliittinen linja on samantapainen. Batman - paluu -elokuvan suosiolla ratsastamisen ja Teräsmiehen mukamas hengiltä pistämisen ansiosta se pystyi viime vuonna pysymään kovassa kilpailussa mukana. Toisaalla lehdessä esitelty DC:n uusi Vertigo-linja pyrkii tarjoamaan aikuisemmille lukijoille laadukkaampaa sarjakuvaa.

Malibu Comics ja Voyager Enterprises-yhtiön Valiant Comics kasvattivat markkinaosuuksiaan merkittävästi viime vuoden aikana. Malibu Comicsin valtti ovat sen Image-kustantajat, joiden tekijöiksi Malibu houkutteli Marvelilta luodan sen suosituimpia piirtäjiä ja käsikirjoittajia.

Viime vuosi oli amerikkalaisen sarjakuvateollisuuden huippuvuosi. Sarjakuvien kokonaisynti nousi peräti 25 %, ja Nousua on nyt jatkunut kymmenen vuoden ajan. Valitettavasti menestys ei ole jakautunut tasaisesti koko alalle, isot kustantamot porskuttavat huikean suuren ja tasaisen kasvun tiellä, pienet ja vaihtoehtoiset yritykset riutuvat laman kourissa.

Malibu on myös lanseeraamassa markkinoille omaa supersankari-maailmankäsitteellään Ultraverseä, joka muistuttaa Marvelin, DC:n ja Voyagerin universumeita. Siis samaa puppua uudessa paketissa.

The Dark Horse Comics pyöpmk syy hengissä kustantamalla **Frank Millerin** kaltaisia myyviä nimiä sekä erilaisia sci-fi- ja action-elokuvien pohjalta tehtyjä sarjakuvia (Aliens, Predator, Terminator jne. ynnä kaikki niiden kuviteltavissa olevat kombinaatiot). Se on kiinnostunut myös vaihtoehtoisemmasta materiaalista, kuten **Richard**

Salasta tai Al Davisonista.

Edellä lueteltujen kustantamoiden jälkeen kaikkien muiden kustantamoiden osalle jää kakuista kymmenisen prosenttia.

PIENKUSTANTAMOT AHTAALLA
Laatuun satsaavilla pienkustantamoilla, jotka julkaisevat undergroundista ponnistanutta vaihtoehtoisia sarjakuvaa, on viime vuosi mennyt todella huonosti eikä tässäkään vuodessa ole ollut hurraamista. Vertailun vuoksi tässä muutamien laatukustantamojen prosenttiosuuksia kokonaisyntiä viime toukokuusta (tätä kirjoitettaessa viimeisinä)

saatavilla olevat tilastot): Fantagraphics Books (mm. Love & Rockets, Hate, **Roberta Gregory, R. Crumb**) 0,28%; Kitchen Sink Press (Cadillacs and Dinosaurs, The Spirit, **Charles Burns**) 0,17%, Rip Off Press (Rip Off Comix, **Gilbert Shelton, Mary Fleener**) 0,05%, kanadalainen Drawn and Quarterly (Drawn and Quarterly -lehti, **Chester Brown, Joe Matt**) 0,03%...

Pienkustantamot koettavat keplotella hengissä miten parhaiten taitavat. Niistä korkeatasoisin Fantagraphics lähes sananmukaisesti huuraa julkaisemalla Eros-linjallaan pornosarjakuvia. Ne tuovat taloon rahaa laadukkaiden, mutta kaupallisesti kannattamattomien sarjakuvien julkaisemiseen. Julkaisija **Gary Groth** piti pornosarjakuvia suosittelijänsä ratkaisuna kuin jälleen uuden supersankarilaudan lanseeraamista. Fantagraphics joutui kuitenkin viime vuonna antamaan kenkää neljälle työntekijälleen ja peruuttamaan kahdeksan suunniteltua julkaisua.

Muutkin pienkustantajat ovat antaneet periksi vähemmän taksokkaille, mutta kaupallista potentiaalia sisältäville sarjakuville. Toisaalta **Kevin Eastmanin** Tundra-kustantamoa ei edes olisi

olemassa ilman Teini-ikäisiä mutanttienjakilpikonnia.

Vaihtoehtokustantajat ovat myös alkaneet tähyillä uuden, sarjakuvia ennestään huonommin tunnetun yleisön perään ja ryhtyneet panostamaan postimyyntiin sekä mainostamiseen esimerkiksi The Utne Readerin kaltaisissa alakulttuurien yleislehdissä. Jotkin yrittävät saada tuotteitaan myyntiin sarjakuvaliikkeiden lisäksi kirjakauppoihin. Epätoivoisimmat ovat jopa seuranneet rockbändien kiertueiden mukana myyntikojuineen esitellessään erilaista sarjakuvaa. Jakelusta ja vähittäismyynnistä onkin muodostunut vaihtoehtokustantamoiden pahin kompastuskivi USA:ssa.

SUPERSANKARIT TUOPPANA

Suurten yhtiöiden turvonnut sarjakuvamyyni uhkaa tukahduttaa alleen pienten yhtiöiden myyntiä. Mitä enemmän vähittäiskauppiat tilaavat supersankarimikkeitä - ja miksoivat tilaisi, niistähän se leipä lähtee - sitä vähemmän heille jää varaa tilata pienkustantajien tuotteita. Poliisien sarjakuvaliikkeisiin USA:ssa tekemät älyttömät ratsiat eivät nekään kannusta liikkeitä pitämään hyllyissään aikuisille lukijoille suunnattua tavaraa. Mutta sarjakuvakauppa on siirtynyt muutenkin vallan kummallisille raiteille.

Suurkustantajat houkuttelevat hölmöjä ostamaan yhä enemmän tuotteitaan kaikennäköisillä markkinoitajilla, viidestä erilaisesta kansikuvasta (kaikkihan ne on keräilijän hankittava) ja hologrammikansista keräilykuvuihin ja ties mihin.

Sarjakuvakauppojen asiakkaat ovatkin muuttuneet sarjakuvien lukijoista yhä enemmän sarjakuvien keräilijöiksi. Sarjakuvia ei osteta luettaviksi vaan alkuperäisissä pakkausissa tai suojaompeissa säilytettäväksi keräilykohteiksi, jotka visusti säilytetään odottamaan mahdollista arvonnousua. Tämä on vienyt, niin naurettavalta kuin se kuulostaa-

kin, sarjakuvakeinottelijoiden ja sarjakuvamarkkinoiden manipuloimien syntyy, väittää kustantaja Gary Groth.

Amerikkalaisessa Wizard-keräilylehdessä uutuuksia arvioidaankin sillä perusteella, kuinka monta kappaletta kyseistä numeroa kannattaa ostaa varastoon sijoitusmielessä, tyyliin "Eclipse #1, osta pari sataa kappaletta". Ja keräilijät, sijoittajat ja nassikathan ostavat.

Tällä tavoin suurkustantajat pystyvät keinotekoisesti paisuttamaan markkinoita ja myymään tuotettaan paljon todellista kysyntää suuremman määrän. Nähtäväksi jää, millainen romahdus seuraa siitä, kun keräilijät ja investoijat huomaavat istuvansa arvottomien sarjakuvalehtirykkien päällä. Kuka pitää keräilykappaleena lehteä, jolla ei ole mitään todellista taiteellista tai muuta arvoa ja jonka painos pyörii jossain parin miljoonan kappaleen paikkeilla?

Amerikan sarjakuvamarkkinoiden epäterveellä kehityksellä ei sinänsä ole merkitystä meille suomalaisille sarjakuvanlukijoille muuten kuin siinä mielessä, että se uhkaa tappaa laadukkaita pienlehtiä (Painos tuhat kappaletta, osta koko painos!) ja vaikeuttaa uusien lupaavien tekijöiden pääsyä julkisuuteen. 1980-luvulla nousseen uuden, mielenkiintoisen amerikkalaisarjakuvan kehitys on vaarassa kangistua ja köyhtyä. Täällä Suomessa, eurooppalaisen sarjakuvailmaston vaikutuspiirissä, sarjakuvien erikoisliikkeet pitävät kiitettävän viisaasti vaihtoehtosarjakuvia tarjoilla kaupallisempien lehtien rinnalla. Vannoutunut Spawn-diggari tuskin innostuu Yummy Furista, mutta silti kannattaneet tutustua lehteen, jota tehdään taiteellisten ambitioiden, ei pelkästään liiketaloudellisten periaatteiden pohjalta. Luettavaksi, ei pussitettavaksi.

Jukka Heiskanen

LÄHTEITÄ:

Gary Groth: Comics: The New Culture of Illiteracy. The Comics Journal 152, August 1992. Fantagraphics Books.
Internal Correspondence, May 1993. Capital City Distribution Inc.
Valerie Potter: The State of the Industry 1992-93. The Comics Journal 156, February 1993. Fantagraphics Books.

SARJAINFO N:o 79 - 2/1993

SISÄLLYS:

- 2 AMERIKAN MALLIIN JUKKA HEISKANEN
- 6 MITÄ KUULUU PERUSSARJAKUVALLE? TONI JERRMAN
- 8 VERTIGO TONI JERRMAN
- 12 TODELLINEN MINUUTENI SAAPUI JUURI SUIHKUKONEELLA P.A. MANNINEN
- 18 HYVIÄ PAINAJAISIA PEKKA OLLIKAINEN
- 20 VIIMEINEN PALLO PUSSIIN VESA KATAISTO
- 22 AMMATTI: SARJAKUVAKÄSIKIRJOITTAJA PAULI KALLIO
- 25 KAROTEENIA KANSALLE HARTO HÄNNINEN
- 29 LUKIJAN POSTIA
- 30 APINASTA ARTISTIKSI: REIMA MÄKINEN JUKKA HEISKANEN
- 36 MARK BEYER REIMA MÄKINEN
- 40 NÄIN LUKIJAT ÄÄNESTIVÄT JUKKA HEISKANEN
- 42 KAIKEN MAAILMAN SARJAKUVATUKSIA
- 44 ALBUMIKATSAUS
- 50 UUTISRUUTU
- 52 KEMIN 12. SARJAKUVATAHAUTUMA HARRI RÖPÖTTI
- 53 CRAIG YLITALO, AMERIKKALAINEN JUKKA HEISKANEN
- 54 KOTOMAAN KATSAUS HARRI RÖPÖTTI